

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

29. juli 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – samarbejde om civile spørgsmål – forordning (EU) nr. 1215/2012 – specielle kompetenceregler – artikel 7, nr. 2) – sager om erstatning uden for kontrakt – det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået – stedet for skadens indtræden – krav om erstatning for skade forvoldt af et kartel, der er blevet erklæret i strid med artikel 101 TEUF og artikel 53 i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde«

I sag C-451/18,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Győri Ítéltábla (regional appeldomstol i Győr, Ungarn) ved afgørelse af 19. juni 2018, indgået til Domstolen den 10. juli 2018, i sagen

Tibor-Trans Fuvarozó és Kereskedelmi Kft.

mod

DAF Trucks NV,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, C. Toader (refererende dommer), og dommerne A. Rosas og M. Safjan,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- DAF Trucks NV ved ügyvéd M. Boronkay og advokaten B. Winters og J.K. de Pree,
- den ungarske regering ved M.Z. Fehér og Z. Wagner, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved M. Heller, K. Talabér-Ritz og G. Meessen, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

* Processprog: ungarsk.

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 7, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT 2012, L 351, s. 1).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Tibor-Trans Fuvarozó és Kereskedelmi Kft. (herefter »Tibor-Trans«), et ungarsk selskab, og DAF Trucks NV, et nederlandsk selskab, vedrørende en sag om erstatning for en skade, som angiveligt er forvoldt ved en overtrædelse af artikel 101 TEUF og artikel 53 i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EFT 1994, L 1, s. 3, herefter »EØS-aftalen«).

Retsforskrifter

- 3 15., 16. og 34. betragtning til forordning nr. 1215/2012 har følgende ordlyd:
 - »(15) Kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtets bopæl som det principielle kriterium. Dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af tvistens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund. For at gøre de fælles regler mere gennemsigtige og undgå kompetencekonflikter bør juridiske personers bopæl defineres selvstændigt.
 - (16) Som kompetencekriterium bør sagsøgtets bopæl suppleres med alternative kriterier baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god retspleje. Kriteriet nær tilknytning bør tjene til at skabe retssikkerhed og undgå muligheden for, at sagsøgte indstævnes for en ret i en medlemsstat, som vedkommende ikke med rimelighed kunne forudse. Dette er navnlig vigtigt i tvister angående forpligtelser uden for kontrakt, der er opstået i forbindelse med krænkelser af privatlivets fred og af individets rettigheder, herunder ærekrænkelser.
- [...]
- (34) Kontinuiteten mellem [konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige handelssager (EFT 1978, L 304, s. 17)], [Rådets] forordning (EF) nr. 44/2001 [af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001, L 12, s. 1)] og nærværende forordning bør sikres, og i den forbindelse bør der fastsættes overgangsbestemmelser. Samme kontinuitet bør gælde med hensyn til Den Europæiske Unions Domstols fortolkning af Bruxelles-konventionen af 1968 og de forordninger, der er trådt i stedet for den.«
- 4 Kapitel I i forordning nr. 1215/2012, der har overskriften »Anvendelsesområde og definitioner«, indeholder forordningens artikel 1, stk. 1, der fastsætter:
 - »Denne forordning finder anvendelse på det civil- og handelsretlige område, uanset rettens art. [...]«

5 Denne forordnings kapitel II med overskriften »Kompetence« indeholder bl.a. en afdeling 1 med overskriften »Almindelige bestemmelser« og en afdeling 2 med overskriften »Specielle kompetenceregler«. Nævnte forordnings artikel 4, stk. 1, som er indeholdt i denne afdeling 1, bestemmer:

»Med forbehold af denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat.«

6 Artikel 7 i forordning nr. 1215/2012, der findes i afdeling 2 i forordningens kapitel II, har følgende ordlyd:

»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat:

[...]

2) i sager om erstatning uden for kontrakt, ved retten på det sted, hvor skadetilføjjelsen er foregået eller vil kunne foregå

[...]«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

7 Den 19. juli 2016 vedtog Europa-Kommissionen afgørelse C(2016) 4673 final om en procedure i henhold til artikel 101 [TEUF] og artikel 53 i EØS-aftalen (Sag AT.39824 – Lastbiler), hvoraf et referat er blevet offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* den 6. april 2017 (EUT 2017, C 108, s. 6, herefter »den pågældende afgørelse«).

8 Ved den pågældende afgørelse fastslog Kommissionen, at der forelå et kartel mellem 15 internationale lastbilproducenter, herunder DAF Trucks, for så vidt angik to produktkategorier, nemlig lastbiler på mellem 6 og 16 ton eller på over 16 ton, og omfattede både stive lastbiler og trækkere.

9 Ifølge denne afgørelse udgjorde kartellet en samlet og vedvarende overtrædelse af artikel 101 TEUF og EØS-aftalens artikel 53, som for tre deltagende selskabers vedkommende fandt sted fra den 17. januar 1997 til den 20. september 2010, og for de 12 øvrige deltagende selskabers vedkommende, herunder DAF Trucks, fra den 17. januar 1997 til den 18. januar 2011. Overtrædelsen bestod i hemmelige aftaler om prissætning og prisstigninger i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS) for lastbiler samt om tidspunktet for og overvæltning af omkostninger i forbindelse med indførelsen af teknologi for emissionskontrol for disse lastbiler i overensstemmelse med EURO 3- til 6-standarderne.

10 Det fremgår af den pågældende afgørelse, at hovedkontorerne for de selskaber, som var adressater for denne afgørelse, var direkte involveret i drøftelser om priser, prisstigninger og indførelsen af nye emissionsstandarder frem til 2004, og at senest fra august 2002 og derefter foregik der sådanne drøftelser gennem tyske datterselskaber, som i forskelligt omfang rapporterede videre til deres hovedkontorer.

11 Kommissionen fandt, at overtrædelsen af artikel 101 TEUF vedrørte hele EØS og varede fra den 17. januar 1997 til den 18. januar 2011. Den idømte følgelig bøde til alle deltagende enheder, herunder DAF Trucks, med undtagelse af én enhed, som var bødefritaget.

12 Som det fremgår af de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen, er Tibor-Trans et selskab, der beskæftiger sig med national og international godstransport, og som fra 2000-2008 investerede progressivt i nye lastbiler. Idet Tibor-Trans som slutbruger ikke kunne købe direkte fra producenterne, måtte selskabet benytte sig af forhandlere etableret i Ungarn. Det modtog gennem

leasingaftaler med købspligt finansiering fra leasingselskaber etableret i Ungarn, og leasinggiveren lagde leasingomkostningerne og sin egen fortjenstmargen oven i den pris, som Tibor-Trans havde indgået aftale om. Ejendomsretten over lastbilerne overgik til Tibor-Trans, når leasingkontrakten var opfyldt, dvs. ved dens udløb.

- 13 Det er i hovedsagen ubestridt, at Tibor-Trans aldrig har købt lastbiler direkte af DAF Trucks.
- 14 Det følger af forelæggelsesafgørelsen, at andre ungarske selskaber ligeledes foretog erhvervelser i den periode, som den pågældende afgørelse vedrører. Den 4. april 2007 blev disse selskaber overtaget af Tibor-Trans, som derfor indtrådte i deres rettigheder og forpligtelser.
- 15 Den 20. juli 2017 anlagde Tibor-Trans sag ved Győri Törvényszék (retten i første instans i Győr, Ungarn) om erstatning mod DAF Trucks på grundlag af ansvar uden for kontraktforhold, idet den angivelige skade fulgte af det forhold, at Tibor-Trans købte lastbilerne til priser, der var fordrejede af de hemmelige aftaler, som DAF Trucks havde deltaget i.
- 16 Tibor-Trans har gjort gældende, at de ungarske domstole har international kompetence til at påkende hovedsagen i henhold til artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012, således som fortolket i Domstolens praksis, bl.a. i dom af 21. maj 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335), hvorefter det følger, at når de sagsøgte, der er hjemmehørende i forskellige medlemsstater, afkræves erstatning på grund af en samlet og vedvarende overtrædelse, som er begået i flere medlemsstater på forskellige tidspunkter og på forskellige steder, idet denne tilsidesættelse af artikel 101 TEUF og EØS-aftalens artikel 53 er blevet fastslået af Kommissionen, kan hvert enkelt angiveligt offer anlægge sag ved retten på det sted, hvor virksomheden selv har hovedsæde.
- 17 DAF Trucks har bestridt, at de ungarske domstole har international kompetence, og har gjort gældende, at de særlige omstændigheder i hovedsagen indebærer, at dom af 21. maj 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335), ikke er relevant i den foreliggende sag. DAF Trucks har i denne henseende for det første gjort gældende, at de hemmelige aftaler fandt sted i Tyskland, hvilket burde indebære, at de tyske domstole har kompetence, og for det andet, at DAF Trucks aldrig har indgået et direkte kontraktforhold med Tibor-Trans, således at DAF Trucks ikke med rimelighed kunne påregne at blive sagsøgt ved de ungarske domstole.
- 18 Ved afgørelse af 19. april 2018 fastslog Győri Törvényszék (retten i første instans i Győr), at den ikke havde kompetence til at påkende hovedsagen, idet den som tilknytningskriterium med henblik på anvendelsen af artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012 udpegede stedet for den skadevoldende begivenhed, nemlig det sted, hvor de hemmelige aftaler kom i stand.
- 19 I forbindelse med appellen af denne afgørelse har den forelæggende ret rejst tvivl om muligheden for analogt i hovedsagen – i mangel af et direkte kontraktforhold mellem parterne – at anvende ræsonnementet fra dom af 21. maj 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335). Den har ligeledes henvist til betænkelighederne ved muligheden for, at nævnte dom kunne føre til fastlæggelsen af en bred forum actoris-regel, hvilket ville være i strid med det formål, der forfølges med forordning nr. 1215/2012.
- 20 Anmodningen om præjudiciel afgørelse indeholder ingen holdepunkter for at antage, at det i hovedsagen skulle være bestridt, at de ungarske domstole ikke kan udlede deres internationale kompetence af stedet for den skadevoldende begivenhed, som ligger til grund for den angivelige skade, idet ingen af de hemmelige aftaler, der udgør en overtrædelse i henhold til artikel 101 TEUF, har fundet sted i Ungarn. Den forelæggende ret ønsker derfor oplyst, om de ungarske domstole ikke desto mindre kan basere deres kompetence på grundlag af stedet for den angivelige skades indtræden.

21 På denne baggrund har Győri Ítéletábla (regional appeldomstol i Győr, Ungarn) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Kan den specielle kompetenceregulering i artikel 7, [nr.] 2)], i [...] forordning [...] nr. 1215/2012 [...] fortolkes således, at »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået«, skal danne grundlag for fastsættelsen af kompetencen, såfremt

- sagsøgeren [i hovedsagen], som hævder at have lidt et tab, har sit hjemsted, hovedvirksomhed eller formueinteresser i den pågældende medlemsstat
- [sagsøgeren i hovedsagens] krav, som er rettet mod en enkelt sagsøgt, nemlig en lastbilproducent med hjemsted i en anden medlemsstat, er baseret på en overtrædelse [konstateret] ved [en afgørelse] fra [...]Kommissionen i medfør af artikel 101, stk. 1, [TEUF] bestående i hemmelige aftaler om prissætning og stigninger i bruttopriserne inden for [EØS], og denne afgørelse er rettet mod flere andre adressater ud over sagsøgte [i hovedsagen]
- sagsøgeren [i hovedsagen] alene købte lastbiler fremstillet af andre virksomheder, som deltog i kartellet
- der ikke er nogen oplysninger, der indikerer, at nogle af de møder, der blev kvalificeret som møder med konkurrencebegrænsende formål, blev afholdt i forum[medlems]staten
- sagsøgeren [i hovedsagen] almindeligvis købte sine lastbiler – efter dens opfattelse til fordrejede priser – i forum[medlems]staten og med henblik herpå indgik leasingkontrakter med købspligt med virksomheder, der opererede i den pågældende medlemsstat, men sagsøgeren [i hovedsagen] ifølge selskabets egne anbringender forhandlede direkte med forhandlerne af køretøjerne, og leasinggiveren lagde sin egen fortjenstmargen samt leasingomkostningerne oven i de priser, som sagsøgeren [i hovedsagen] havde indgået aftale om, og ejendomsretten over køretøjerne overgik til sagsøgeren [i hovedsagen], når leasingkontrakten var opfyldt, dvs. ved dens udløb?»

Om det præjudicielle spørgsmål

22 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012 skal fortolkes således, at i forbindelse med en sag om erstatning for en skade forvoldt ved overtrædelse i henhold til artikel 101 TEUF, som bl.a. består i hemmelige aftaler om prissætning og prisstigninger for lastbiler, kan »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået«, anses for at være det sted, hvor skadelidte hævder at have lidt denne skade, selv om søgsmålet er rettet mod en deltager i det pågældende kartel, med hvem denne skadelidte ikke havde indgået et kontraktforhold.

23 Det bemærkes indledningsvis, at det for det første følger af fast retspraksis, at for så vidt som forordning nr. 44/2001, som selv erstattede konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, som ændret ved de efterfølgende konventioner om nye medlemsstaters tiltrædelse af denne konvention, er blevet ophævet ved og erstattet af forordning nr. 1215/2012, gælder den af Domstolen anlagte fortolkning af disse sidstnævnte instrumenters bestemmelser ligeledes for forordning nr. 1215/2012, når disse bestemmelser kan »sidestilles« med hinanden (jf. i denne retning dom af 31.5.2018, Nothartová, C-306/17, EU:C:2018:360, præmis 18, af 15.11.2018, Kuhn, C-308/17, EU:C:2018:911, præmis 31, og af 28.2.2019, Gradbeništvó Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, præmis 45 og den deri nævnte retspraksis).

- 24 Det bemærkes for det andet, at søgsmål om erstatning for skade opstået som følge af hævdede overtrædelser af EU-konkurrenceretten som det i hovedsagen omhandlede henhører under begrebet »det civil- og handelsretlige område« som omhandlet i artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 1215/2012 og er derfor omfattet af denne forordnings anvendelsesområde (jf. i denne retning dom af 23.10.2014, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-302/13, EU:C:2014:2319, præmis 38).
- 25 For det tredje skal det ligeledes bemærkes, således som Domstolen gentagne gange har fastslået i sin praksis vedrørende artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012, at begrebet »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået« både omhandler stedet for skadens indtræden og stedet for den skadevoldende begivenhed, der ligger til grund for denne skade, således at sagsøgte efter sagsøgerens valg kan sagsøges ved retten på det ene eller det andet af disse to steder (dom af 28.1.2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, præmis 45, af 16.6.2016, Universal Music International Holding, C-12/15, EU:C:2016:449, præmis 28, og af 5.7.2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).
- 26 I den foreliggende sag er der i anmodningen om præjudiciel afgørelse ingen holdepunkter for at antage, at det skulle være bestridt, at de ungarske domstole ikke kan udlede deres internationale kompetence til at påkende hovedsagen af stedet for den skadevoldende begivenhed, som ligger til grund for den angivelige skade, idet ingen af de hemmelige aftaler, der udgør en overtrædelse i henhold til artikel 101 TEUF, har fundet sted i Ungarn. Det forelagte spørgsmål vedrører udelukkende fastlæggelse af stedet for den angivelige skades indtræden, der består af meromkostninger betalt som følge af en kunstigt høj pris, såsom prisen på de lastbiler, som har været genstand for det i hovedsagen omhandlede kartel.
- 27 Med hensyn til fastlæggelsen af stedet for en sådan skades indtræden bemærkes, at dette afhænger af, om der er tale om oprindelig skade, der følger direkte af den skadevoldende begivenhed, hvor det sted, hvor denne er indtrådt, kan begrunde kompetence i henhold til artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012, eller om der er tale om efterfølgende skadevirkninger, som ikke kan begrunde tildeling af kompetence på grundlag af denne bestemmelse (jf. i denne retning dom af 5.7.2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, præmis 31).
- 28 Domstolen har i denne henseende fastslået, at begrebet »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået« ikke kan fortolkes så bredt, at det omfatter ethvert sted, hvor der kan opstå skadevirkninger af et forhold, som allerede har forvoldt en skade, der faktisk er indtrådt et andet sted. Begrebet kan derfor ikke fortolkes således, at det omfatter det sted, hvor skadelidte hævder at have lidt et formuetab som følge af en skade, der oprindelig er indtrådt og lidt af ham i en anden stat (dom af 5.7.2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, præmis 32 og den deri nævnte retspraksis).
- 29 Domstolen har med hensyn til artikel 5, nr. 3), i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, som ændret ved de efterfølgende konventioner om nye medlemsstaters tiltrædelse af denne konvention, hvis ordlyd svarer til artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012, ligeledes udtalt, at et tab, som blot er en indirekte følge af det tab, der oprindelig er påført andre personer, der direkte har lidt skade ved en skadetilføjelse, der er indtruffet et andet sted end det, hvor den indirekte skadelidte derefter har haft et tab, ikke kan danne grundlag for en stedlig kompetence i henhold til denne bestemmelse (jf. i denne retning dom af 11.1.1990, Dumez France og Tracoba, C-220/88, EU:C:1990:8, præmis 14 og 22).
- 30 Som det fremgår af de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen, og med forbehold for den vurdering af de faktiske omstændigheder, som det tilkommer den forelæggende ret at foretage, består den skade, som Tibor-Trans har påberåbt sig, af meromkostninger betalt på grund af de kunstigt høje priser for lastbiler som følge af hemmelige aftaler, der udgør en samlet og vedvarende overtrædelse af artikel 101 TEUF, som i perioden fra den 17. januar 1997 til den 18. januar 2011 har udfoldet sine virkninger på hele EØS-området, og hvori 15 internationale lastbilproducenter, herunder DAF Trucks,

har deltaget. Det fremgår ligeledes af de nævnte sagsakter, at Tibor-Trans ikke købte lastbilerne direkte af deltagerne i det pågældende kartel, idet disse oprindeligt blev solgt til ungarske køretøjsforhandlere, som overvæltede prisstigningerne på slutbrugerne, som f.eks. Tibor-Trans.

- 31 Hvad angår karakteren af den hævdede skade bemærkes, at denne ikke udgør en simpel økonomisk følge af den skade, som kunne være lidt af de direkte købere, som f.eks. de ungarske køretøjsforhandlere, og som kunne bestå i en salgsnedgang som følge af prisstigningerne. Den i hovedsagen hævdede skade er derimod hovedsageligt et resultat af meromkostninger betalt som følge af kunstigt høje priser for lastbiler og synes derfor at være den umiddelbare følge af overtrædelsen i henhold til artikel 101 TEUF og udgør således en direkte skade, der gør det muligt at begrunde, at retterne i den medlemsstat, på hvis område denne skade er indtrådt, har kompetence.
- 32 Med hensyn til stedet for en sådan skades indtræden følger det af den pågældende afgørelse, at den konstaterede overtrædelse af artikel 101 TEUF vedrørte hele EØS. Denne overtrædelse har derfor medført en fordrejning af konkurrencen på dette marked, som Ungarn fra den 1. maj 2004 ligeledes blev en del af.
- 33 Når det marked, der påvirkes af den konkurrencebegrænsende adfærd, imidlertid befinder sig i den medlemsstat, på hvis område den påståede skade hævdes at være indtrådt, bemærkes, at stedet for skadens indtræden med hensyn til anvendelsen af artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012 befinder sig i denne medlemsstat (jf. i denne retning dom af 5.7.2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, præmis 40).
- 34 Denne løsning opfylder således kompetencereglernes mål om nærhed og forudsigelighed, for det første fordi retterne på det påvirkede marked er bedst placeret til at behandle sådanne erstatningssøgsmål, og for det andet fordi en erhvervsdrivende, der udøver konkurrencebegrænsende adfærd, med rimelighed kan forvente at blive sagsøgt ved retterne på det sted, hvor den pågældendes adfærd har fordrejet reglerne om en sund konkurrence (jf. i denne retning dom af 5.7.2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, præmis 40).
- 35 Således som Kommissionen har gjort gældende i sit skriftlige indlæg, og som det ligeledes bemærkes i præmis 41 i dom af 5. juli 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-27/17, EU:C:2018:533), er en sådan fastlæggelse af stedet for skadens indtræden også i overensstemmelse med homogenitetskravene i syvende betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 af 11. juli 2007 om lovvalsregler for forpligtelser uden for kontrakt (Rom II) (EUT 2007, L 199, s. 40), for så vidt som det af denne forordnings artikel 6, stk. 3, litra a), fremgår, at den lov, der finder anvendelse i erstatningssager i tilknytning til en konkurrencebegrænsning, er loven i det land, hvor markedet påvirkes eller vil kunne blive påvirket.
- 36 Hvad angår de øvrige særlige omstændigheder, som den forelæggende ret har anført, der vedrører det forhold, at Tibor-Trans alene har taget retlige skridt over for én af de virksomheder, der var impliceret i den pågældende overtrædelse, hos hvem Tibor-Trans ikke forsyner sig direkte, skal det i lighed med Kommissionen bemærkes, at en samlet og vedvarende overtrædelse af konkurrenceretten medfører solidarisk ansvar for de parter, der er ansvarlige herfor. Den omstændighed, at Tibor-Trans alene har taget retlige skridt over for én af disse ansvarlige parter, hos hvem Tibor-Trans ikke forsyner sig direkte, kan derfor ikke ændre det i nærværende doms præmis 31-33 anførte for så vidt angår kompetencereglen i artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012.
- 37 Henset til disse betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012 skal fortolkes således, at i forbindelse med en sag om erstatning for en skade forvoldt ved overtrædelse i henhold til artikel 101 TEUF, som bl.a. består i hemmelige aftaler om prissætning og prisstigninger for lastbiler, omfatter »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået«, i en situation som den i hovedsagen omhandlede, det sted, hvor det marked, der påvirkes af denne

overtrædelse, dvs. det sted, hvor markedspriserne er blevet fordrejede, og hvor skadelidte hævder at have lidt denne skade, selv om søgsmålet er rettet mod en deltager i det pågældende kartel, med hvem denne skadelidte ikke havde indgået et kontraktforhold.

Sagsomkostninger

- 38 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Sjette Afdeling) for ret:

Artikel 7, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område skal fortolkes således, at i forbindelse med en sag om erstatning for en skade forvoldt ved overtrædelse i henhold til artikel 101 TEUF, som bl.a. består i hemmelige aftaler om prissætning og prisstigninger for lastbiler, omfatter »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået«, i en situation som den i hovedsagen omhandlede, det sted, hvor det marked, der påvirkes af denne overtrædelse, dvs. det sted, hvor markedspriserne er blevet fordrejede, og hvor skadelidte hævder at have lidt denne skade, selv om søgsmålet er rettet mod en deltager i det pågældende kartel, med hvem denne skadelidte ikke havde indgået et kontraktforhold.

Underskrifter